

Європейська практика підтримки та прискорення реалізації інновацій. Зелена книга Європейської комісії «Від викликів до можливостей: на шляху до загальних стратегічних рамок фінансування досліджень та інновацій в Євросоюзі». Зелені книги (англ. Green Paper) – це документи Європейської комісії, що мають на меті ініціювати громадське обговорення та розпочати процес консультацій на європейському рівні з певної тематики (соціальна політика, єдина валюта, телекомунікації тощо). Зібрання книг містить Зелені книги, опубліковані з 1984 р., та надає доступ як до повних, так й узагальнених версій цих документів. Зелені книги дають поштовх до законодавчих змін, що в майбутньому відображаються в Білих книгах.

Від викликів до можливостей: на шляху до загальних стратегічних рамок фінансування досліджень та інновацій в Євросоюзі (скорочено). Дорадча доповідь, Європейська комісія, Брюссель, 9 лютого 2011 р., COM (2011) 48.

<...> Досвід існуючих дослідницьких та інноваційних програм у ЄС. За останні десятиріччя відбулися вагомі зміни в середовищі європейських дослідницьких та інноваційних програм, які тепер отримують значну частку бюджету ЄС.

Проміжні висновки результатів Сьомої рамкової програми підтверджують її важливу роль у розбудові та підтримці європейських мереж, включаючи як позитивний внесок Інституту М. Кюрі та інших інфраструктурних організацій, так і нових установ, таких, як Європейська дослідницька рада та Програма розподілення фінансових ризиків. Ці оцінки не тільки підтвердили вагомість внеску РП7 у фінансування спільних міжнародних досліджень, а й закликали до створення умов для кращого поєднання між науковими дослідженнями та інноваціями та чіткішої концентрації на принципах досконалості, конкурентоспроможності та суспільної користі.

Проміжні звіти програми з конкурентоспроможності та інновацій (ПКІ) також підтвердили доцільність завдань, які стоять перед ПКІ, та ефективність втручання на європейському рівні. Ці оцінки підкреслили важливу роль фінансових інструментів у підтримці малих та середніх підприємств (МСП), мережі підприємств Європи (European Enterprise Network – EEN), пілотних проектів з екологічних інновацій та інновацій у галузі інформаційних та комунікаційних технологій (ІКТ). Вони також вказали на необхідність подальшого об'єднання з іншими європейськими програмами, включаючи фонди політики інтеграції.

Європейський інститут інновацій та технології (ЄІТ – незалежний орган ЄС, що поєднує вищі навчальні заклади, дослідницькі та ділові кола з метою просування інновацій світового рівня. Він зміцнює зв'язки всередині

«трикутника знань» завдяки своїм високоінтегрованим спільнотам знань та інновацій (СЗІ). ЄІТ намагається зробити інновації привабливими для бізнесу та фінансується з бюджету ЄС) насамперед опікується загальносуспільними проблемами, такими, як кліматичні зміни, енергетика та ІКТ, випробує нові моделі керування інноваціями за допомогою своїх перших СЗІ. У 2011 р. ЄІТ презентував стратегічну програму інновацій, у якій доповів про плани розширити коло своєї діяльності як демонстраційного зразка інновацій в ЄС.

На жаль, звіти також виявили певні недоліки та складнощі, насамперед замало розуміння зв'язків у дослідженнях та інноваціях, складність існуючих інструментів, зaveliku бюрократичність правил та процедур, а також замало прозорості.

Майбутні програми ЄС мають зосередитися на таких удосконаленнях:

- зробити цілі більш виразними й поєднати їх із тими видами діяльності, які можуть розраховувати на підтримку таким чином, щоб це не перешкоджало гнучкій відповіді на нові виклики інноваційної політики;

- зменшити складність. Європейські програми досліджень та інновацій з часом розширили набір інструментів, що створює враження розпилення фінансування в прагненні досягти занадто багатьох цілей. Нестача узгодженості у фінансових питаннях між ЄС та країнами-членами часто ускладнює ситуацію та призводить до непотрібних накладень та дублювання фінансування, що добре видно на прикладі програм державної допомоги МСП чи надання капіталу для фінансування ризикованих проектів;

- збільшити додану вартість й ефективність та уникнути дублювання і фрагментації. Фінансування досліджень та інновацій у Європі має генерувати більше доданої вартості, поліпшувати ефективність використання інших державних та приватних ресурсів і підтримувати стратегічний напрям використання національного та регіонального фінансування з метою уникнення дублювання, а також розширення сфер діяльності та накопичення критичної маси;

- спростити участь у проектах шляхом зниження адміністративних перепон, скорочення часу, необхідного для виділення грантів та фактичного надходження коштів, і як досягти кращого балансу між підходами, що базуються на довірі, та підходами, що базуються на вартості. Прикладом може бути підхід, що використовується ПКІ;

- розширити коло учасників у програмах ЄС. Хоча представники малого та середнього бізнесу беруть участь у ПКІ, проміжний звіт РП7 наголосив на необхідності збільшити залучення промислових підприємств та представників МСП. Звіт також підкреслив потребу в залученні дослідників жіночої статі та представників нових членів ЄС, а активніша участь країн

поза межами ЄС має допомогти у використанні наукових відкриттів учених інших країн;

– підвищити конкурентоспроможність та принести користь суспільству, спираючись на підтримку ЄС. Досягнення цієї мети передбачає більш широке використання результатів інновацій компаніями, інвесторами, урядовими установами, іншими дослідниками та тими, хто впливає на політику в цій сфері. Це також потребуватиме підтримання інших видів інновацій, таких як соціальні та нетехнологічні інновації, які найчастіше не є результатом дослідницької роботи. Ми маємо постійно транслювати наші цілі та доцільність наших дій широкому загалу. Кінцеві споживачі інновацій – громадяни, представники ділових кіл або державного сектору – мають залучатися в інноваційний процес на більш ранніх стадіях. Це істотно прискорить прийняття інновацій суспільством та поширить кількість сфер для використання їх результатів, особливо в таких делікатних питаннях, як безпека та нанотехнології (*Гармонізація та синхронізація європейських та українських інноваційних програм. – К. : ТОВ «Сінта Захід». – 2011. – С. 8–10).*